

RŽURNÁL

Ročník 7 Číslo 3 letné vydanie august - september 2018

Magazín priateľov a cestujúcich Košickej detskej historickej železnice

NAJSLÁVNEJŠIE ŠVAJČIARSKÉ DRÁHY PRIJALI DELEGÁCIU Z KOŠICKEJ ŽELEZNIČKY

Text a foto: Jozef Mačaj a Ľubomír Lehotský

S cieľom nadviazať partnerstvo, vymeniť si skúsenosti a vidieť na vlastné oči, ako sa to „robí“ na najvyššej úrovni, navštívila začiatkom leta skromná výprava Košickej detskej historickej železnice jednu z najslávnejších železníc sveta - Rhétske dráhy (RhB) vo Švajčiarsku. Železnička s rovnakým rozchodom, ako tá naša (1000 mm) nám doslova učarovala. Človek sa do nej zamiluje na prvý pohľad a veru, bolo sa na čo dívať.

AKO NESKUTOČNÁ KRAJINKA

Ak ste niekedy stáli nad miniatúrnym modelovým koľajiskom a dívali ste

Prehliadka servisných priestorov RhB bola nezabudnuteľná

sa, ako lokomotíva s vagónikmi zdoláva množstvo tunelov, viaduktov a mostov uprostred malebnej, vymodelovanej zelenej krajiny, zrejme ste si povedali, že je to iba fantázia a umenie samotných tvorcov. Ak však zavítate do Švajčiarska na Rhétske dráhy, a vidíte toto všetko absolútne reálne, uprostred alpskej krajiny, máte pocit, že ste to už kdesi videli... Že to skrátka už nie je iba modelová, ale naozajstná železnica v reálnej krajine.

Koľko námahy, ale aj umu sa stretlo na jednom mieste, aby sa vybudovala unikátna trať, ktorá už viac ako storočie prekonáva zdanlivo neprekonateľné. A nemyslíme tým iba obrovské stúpania či klesania, ale aj bezodné priepasti, doliny a s pomocou stoviek tunelov aj nebotyčné alpské končiare.

SLUČKY VEDÚCE DO NEBA

Rhétske dráhy obsluhujú juhovýchodný švajčiarsky kantón Graubünden. Turisticky žiadaná je najmä hlavná trať, ktorá je pre svoje unikátne stavebné riešenie a jedi-

► pokračovanie na strane 9

Slučkovitý viadukt Brusio

NAVŠTÍVTE KOŠICKÚ DETSKÚ HISTORICKÚ ŽELEZNICU AUGUST - DECEMBER

◆ 11. august

Za pamiatkami UNESCO

Štítincké hradné hry a Ochtinská aragonitová jaskyňa

Košice - Štítnik - Ochtiná

◆ 18. august

Kaštieľne dni v Jelšave

Košice - Jelšava,

kyvadlová jazda Jelšava - Muráň

◆ 25. august

Za pamiatkami UNESCO

Bardejovský jarmok Košice - Bardejov

◆ September - Október

Účelové cvičenie v prírode pre školy Skauti - 12.9.

Hasiči - 19.9., 10.10., 17.10.

Kurz prvej pomoci a mestská polícia - 26.9.

Kurz prvej pomoci - 3.10.

◆ 2. september

Deň detskej železnice

◆ 8. september

Vlakom za UNESCO

Opekačka pri Gombaseckej jaskyni

Košice - Slavec

◆ 22. september

Tatranský okruh

Košice - Tatranská Lomnica - Štrba

◆ 29. september

Tokajský expres na Tokajské slávnosti

Košice - Čerhov

◆ 6. október

Maratónsky vlak za krásami Zádielskej

tiesňavy Košice - Zádielske Dvorníky

◆ 20. október

Vlakom za kaštieľom do Betliara

Košice - Betliar - Dobšiná

◆ 28. október

Rozlúčka so sezónou

◆ 1. december

Mikulášsky vláčik Košice - Prešov

◆ 2. december Mikulášsky expres na detskej železnici

◆ 31. december Silvester na železnici Košice - Kysak

Viac na www.detskazeleznica.sk

Sledujte nás na
www.detskazeleznica.sk
a na Facebooku

KRONIKA DETSI

Text: Zuzana Lehotská,
Foto: archív DŽK, Jozef Mačaj, Viliam Haberland

1. MÁJ SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE 63. SEZÓNY

Otvorenie prevádzky detskej železnice bolo aj v tomto roku súčasťou osláv Dňa mesta Košice. Cestujúcich lákali historické vozne s pestrofarebnou balónovou výzdobou. O vzrušenie sa postarali kovboji na koňoch.

19.5. NOC MÚZEÍ

Témou bola Československá republika z roku 1918. Prvorepublikovú atmosféru sme sa pokúsili vyčarovať prostredníctvom dobových kostýmov návštevníkov i výpravcov, hudbou z flašinetu a kolportérom, ktorý

cestujúcim rozdával mimoriadne retro noviny - Čermel'ský hlas.

19.5. NOVÉ IHRISKO

S finančnou podporou Nadácie VÚB a za pomoci ochotných dobrovoľníkov z U.S.Steel Košice sme v priebehu jedného dopoludnia postavili nové detské ihrisko a vysadili živý plot. Šmýkalka, dve pružinové hojdačky a pieskovisko spríjemnia chvíle čakania najmenších návštevníkov v stanici Čermel.

26.5. ZA KRÁSAMI KÚPEĽNÉHO MESTA KRYNICA

Po veľkej železnici sme sa tentoraz vydali za hranice Slovenska do susedného Poľska. Objavili sme krásu a malebné zákutia kúpeľného mestečka Krynica.

MÁJ - JÚN (NE)NORMÁLNE BRANNÉ CVIČENIE

Posledné týždne v škole sú venované aktivitám v prírode. Pre žiakov základných a stredných škôl sme pripravili akčný program na konečnej stanici v hlavnej úlohe s vojakmi, hasičmi, policajtami, skautami a inštruktormi prvej pomoci. V programe budeme pokračovať aj na jeseň.

KEJ ŽELEZNICE

3.6. NÁBOR

Klub mladých železničiarov pri detskej železnici sa rozrástol o nové posily. V tomto roku o rekordných 20 chlapcov a dievčat, s ktorými sa budeme stretávať v úlohe výpravcov, sprievodcov, informátorov či výhybkárov.

5.6. OSVIEŽENIE V DOBŠINSKEJ LADOVEJ JASKYNI

Mimoriadne, uprostred týždňa, sme sa po normálnorozchodnej trati vybrali na výlet do Dobšinskej ľadovej jaskyne a na Telgártsku slučku. Nostlagický vlakový výlet si užili študenti Strednej odbornej školy železničnej z Košíc.

JÚN NOVÁ POSILA VLASTA

Vozový park detskej železnice rozšírila ďalšia motorová lokomotíva TU 29.2004 Vlasta. Dobrovoľníci z detskej železnice ju zachránili pred zošrotovaním, prešla kompletnou

renováciou a po získaní všetkých potrebných dokumentov bude môcť už čoskoro vyraziť na trať.

9.6. VLAKOM ZA UNESCOM

V obľúbenej sérii tematických výletov pokračujeme v spolupráci s Košice región turizmus aj v tomto roku.

Cestujúci tentoraz znovu objavovali krásu gotického Spiša na Spišskom hrade, Dreveníku a Spišskej kapitule.

17.6. DEŇ OTCOV

Jediný sviatok v roku venovaný mužom sme si uctili v podobe zľavneného cestovného lístka. Zľavu s radosťou privítali všetci otcovia i dedkovia.

2. - 4.7. BRIGÁDNICKE TROJDNIE

Vydarenú trojdňovú brigádu... sa podarilo zorganizovať občianske-

mu združeniu SEWAS. Na mušku si zobrali pomoc detskej železnici. Desiatky dobrovoľníkov sa pustilo do boja s burinou medzi koľajami, *Ďakujeme.*

JÚL PRIBUDLI KVETY

Dobrovoľníci a veľkí fanúšikovia detskej železnice Jozef Mačaj a Katka Hudáková sa postarali o skrášenie nástupnej stanice v Čermeli. Svah od cesty dostal novú fazónu vďaka železničným podvalom a okrasným rastlinám.

DOBROVOĽNÍCKE TROJDNIE

Text a foto: SEWAS, o.z.

Ponuka na zorganizovanie dobrovoľníckej aktivity na detskej železnici prišla ako blesk z jasného neba. Začiatok prázdnin (2.7. – 4.7.) sa niekoľko desiatok ľudí so širokým srdcom pod vedením občianskeho združenia SEWAS rozhodlo venovať revitalizácii trate a úpravu okolia železničky.

Občianske združenie SEWAS vzniklo v roku 2016 ako iniciatíva windsurferov z Gečianskych štrkovišť. Spojili sa, aby vyčistili brehy jazier, ktoré boli na niektorých miestach zaplavené odpadom. „Postupne sme začali čistiť aj jazerá pri Kechneci a rieky Hornád

a Torysa. Počas nášho, pomerne krátko pôsobenia sa SEWAS zúčastnil dvoch medzinárodných školení v Rumunsku a vo Fínsku. Organizujeme čistiace splavy riek, cyklotúry, akcie zamerané na čistenie jazier a snažíme sa reprezentovať Košice a našu prácu doma i v zahraničí,“ približuje poslanie združenia jej predseda **Juraj Guba**.

Toto leto sa v spolupráci s Košickou detskou historickou železniciou a za podpory Fondu zdravia mesta Košice rozhodli zorganizovať dobrovoľnícku akciu s názvom „Revitalizácia trate detskej železničky“. Vydarené trojdnie prinieslo svoje ovocie v podobe upra-

Burine sa medzi koľajnicami darí veľmi dobre

veného okolia železnice, vyčistenej trate a spriechodnených rigolov. P. S.: Detská železnica Košice týmto ďakuje všetkým dobrovoľníkom, ktorí priložili ruku k dielu.

FINIŠUJEME S DOSTAVBOU STANIČNEJ BUDOVY V ČERMELI

Text: Zuzana Lehotská Foto: Igor Holéczy

Budujeme partnerstvá

S LETOM K NÁM ZAVÍTAL AJ ČULÝ STAVEBNÝ RUCH. ROZOSTAVANÁ STANIČNÁ BUDOVA V ČERMELI DOSTÁVA KONEČNÚ PODOBU A V JÚNI - JÚLI SA DOČKALA ZATEPLENIA, KANALIZÁCIE A DOKONČOVACÍCH PRÁC V INTERIÉRI. STAVEBNÉ PRÁCE SÚ SÚČASŤOU SLOVENSKO-MAĎARSKÉHO PROJEKTU. VEREJNOSŤ UŽ ČOSKORO PRIVÍTA MINI ČAKÁREŇ, PREDAJŇU SUVENÍROV, POKLADŇU A TOALETY.

Prvá murovaná staničná budova prechádza viditeľnými zmenami nielen v exteriéri ale aj v interiéri. „Zvonku sme budovu opláštili vrstvou zateplenia, na ktorú ešte príde omietka a finálna úprava v podobe dreveného zrubového obkladu. Práce nepokračujú len na fasáde, ale aj v interiéri, kde finišujeme s úpravou povrchov a zariaďovaním miestností. Asi najprevratnejšou zmenou na stanici budú prvé splachovacie toalety,“ približuje novinky Igor Holéczy z občianskeho združenia Detská železnica Košice.

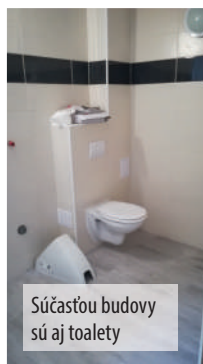
Hlavy stavebníkov na chvíľu zamestnal výkop jamy, do ktorej mala byť umiestnená žumpa. Nespevnený povrch a hlina dali poriadne zabráť, ale nako-

nec sa všetko podarilo a po jame hlboké 4 metre zostalo viditeľné len víko poklopu pri vstupe do areálu stanice. Dodávateľia stavebných prác vzišli z verejnej súťaže a sú nielen odbornou, ale aj ľudskou podporou.

Nová staničná budova bude už od jesene tohoto roku slúžiť pre personál železničky a ako zázemie pre Klub mladých železničiarov. „Už na začiatku tejto sezóny sme finalizovali časť budovy na predaj lístkov a info centrum. Ak sa všetko podarí, na jeseň by sme mali sprístupniť celú budovu aj s jej ďalšími funkciami a vybavením. Verejnosť už čoskoro privíta mini čakáreň, predajňu suvenírov, pokladňu a toalety,“ doplnil I. Holéczy.

Staničná budova získava nový vzhľad

Súčasťou budovy sú aj toalety

Dokončenie staničnej budovy je súčasťou projektu „Úzkorozchodné železnice ako atrakcie a brány do prírody“ (RailGate). Stavebné práce pohltia z rozpočtu projektu necelých 70 tisíc eur.

Slovensko-maďarský projekt obnovy dvoch susediacich úzkorozchodných železníc – Košickej detskej historickej železnice (KDHŽ) a železnice v Miškolci - Lillafüredi Állami Erdei Vasút (LÁEV) spája podobný osud i problémy. Projekt začal 1. januára 2018 a potrvá do 31. decembra 2019. Projekt je financovaný z prostriedkov Európskej únie prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja z programu Interreg.

PONÚKAME JAZDY V KLIMATIZOVANÝCH VOZŇOCH

Text: Jozef Mačaj Foto: archív DŽK

DETSKÁ ŽELEZNICA JE NA LETO PRIPRAVENÁ TAK, ABY MOHLA POVOZIŤ ČO NAJVIAC NÁVŠTEVNÍKOV. OD JÚLA DO 2. SEPTEMBRA PREMÁVA KAŽDÝ DEŇ V DVOJHODINOVÝCH INTERVALOCH OD 9:10 DO 15:10 A POČAS VÍKENDU AJ O 17:10. VIAC UŽ PREZRADÍ RIADITEĽ KOŠICKEJ DETSKEJ HISTORICKEJ ŽELEZNICE LUBOMÍR LEHOTSKÝ.

Riaditeľ detskej železnice Ľubomír Lehotský žije celým srdcom a dušou železničkou

Ako je železnička pripravená na letnú turistickú sezónu?

Na leto sa vždy všetci tešíme. Jazdíme každý deň. Každé prázdniny sú pre nás výzvou. V prípade väčšieho počtu cestujúcich, alebo detských táborov či skupinových výletov sme pripravení vypraviť aj mimoriadne vlaky. Cez pracovné dni jazdia motorové lokomotívy Janka, Danka a už čoskoro k nim pribudne

Najobľúbenejšie sú „klimatizované“ vozne bez okien

aj naša najnovšia posila Vlasta, ktorú by sme radi uviedli do prevádzky do konca sezóny. Víkendy a sviatky budú patriť jednej z našich parných lokomotív - Katke alebo jej mladšiemu parnému kolegovi Krutwigovi.

Pribudnú počas prázdnin nové atrakcie? Zvýši sa cestovné? Mení sa prevádzková doba?

Na nástupnej stanici v Čermeli pribudlo nové detské ihrisko, ktoré už teraz spríjemňuje čakanie na vláčik deťom aj ich rodičom. Výstavbu ihriska finančne podporila Nadácia VÚB a o samotnú realizáciu sa postarali dobrovoľníci z košických oceliarní USS Košice. Počas prázdnin jazdíme každý deň od 9:10 do 15:10, cez víkend aj o 17:10. Cestovné počas prázdnin je rovnaké, ako vo zvyšnú časť roka.

Aké pripravujete akcie počas prázdnin?

Počas prázdnin plánujeme jazdiť s našimi „plne klimatizovanými“ vozňami. 30.6 a 1.7. sme jazdili za vysvedčenie, 2. septembra máme pripravený Deň železničky a počas leta by sme radi vypravili aj nočný vlak spolu s premietaním na stanici. O návštevníkov sa postarajú naši dobrovoľníci z Klubu mladých železničiarov, ktorí nám pomáhajú s výpravou vlaku, kontrolou cestovných lístkov, či pri nastupovaní a vystupovaní s kočiarmi a bicyklami. Po nedávnom nábore ich pribudlo takmer 20, takže rozpis služieb

Ľubomír Lehotský na nábore osobne privítal každého mladého železničiaru

134-ročná para a 60-ročná motorová lokomotíva v plnom nasadení

na prázdniny je už takmer zaplnený. Okrem jazdenia v Čermelskom údolí pozývame aj na naše nostalgické výlety po regióne. 21. júla sa vyberieme za pamiatkami UNESCO do Dobšinskej ľadovej jaskyne, 11. augusta zavítame na Štítnické hradné hry do Štítnika a Ochtinskej aragonitovej jaskyne, 18.8. vyrazíme na Kaštielne dni do Jelšavy a Muráňa a 25.8. pôjdeme do Bardejova na Bardejovský jarmok. V septembri a októbri nás ešte čakajú ďalšie jazdy.

Chodí sa povoziť viac domácich alebo zahraničných turistov?

Samozrejme prevažujú domáci. Ale o prvenstvo sa už začínajú deliť Košičania vs. Východniari. Počas leta však máme veľmi veľa cestujúcich z Bratislavy, západného a stredného Slovenska, Čiech a Veľkej Británie. Celkovo však pribúda zahraničných návštevníkov takmer z celého sveta, nakoľko dobrý chýr o unikátnej historickej železnici sa aj vďaka novinárom a médiám rýchlo šíri aj tam.

MÁME NOVÉ IHRISKO

Text: Zuzana Lehotská

Foto: Igor Molnár, Viliam Haberland

 NADÁCIA VUB

ZÁPLAVA ORANŽOVÝCH TRIČIEK, DOBRÁ NÁLADA, IDEÁLNE POČASIE A VELA DOBRÝCH ĽUDÍ S CHUŤOU POMÔČŤ. AJ TAKÚTO PODOBU MALA SOBOTA 19. MÁJA NA DETSKEJ ŽELEZNICI V KOŠICIACH, KDE SA OPĚT ZIŠLA SKVELÁ PARTIA HUTNÍKOV. POSTAVILI DETSKÉ IHRISKO, PÓDIUM, VYSADILI ŽIVÝ PLOT A VYMAĽOVALI PRELIEZKY. LEN TAK.

Este rozhrabať štrk a počkať na vytvrdenie betónu

Obetovať svoj čas a energiu bez nároku na akúkoľvek odmenu chce poriadne široké srdce, a to hutníkom z U. S. Steel nikdy nechýbalo. Ruku k dielu priložila aj Libuša Duháňová z divízneho závodu Mechanika, ktorá sa akcie zúčastnila už po štvrtýkrát a na svojich kolegov nedá dopustiť. „Sme dobrá partia a radi sa stretávame aj pri takýchto aktivitách. Tešíme sa, že sme v prírode a ešte

Igor Holéczy ešte dotiahne zopár skrutiek a hurá na hojdačku

Ihrisko otestovali odborníci na slovo vzatí

k tomu urobíme aj dobrý skutok. Na železničku chodím aj s vnučkou, ktorá určite využije aj toto ihrisko.“ V partii veselých chlapcov z Mechaniky nezaostáva ani Pavel Babej: „Ide to celkom rýchlo, potrebujeme ešte zabetónovať šmýkačku a hojdačky. Potom navozíme štrk a ihrisko bude hotové.“

Mladý muž Noro Lang prišiel podporiť dobrovoľnícku aktivitu otca. „Popri ceste sme vysadili živý plot. Ide to rýchlo, čakal som, že to bude ťažšie. Veľmi ma to baví. Zišla sa tu dobrá partia.“ Súčasťou nej bol aj jeho otec, generálny manažér predaja pre priemysel U. S. Steel Košice a prezident košického hokejového klubu Július Lang, ktorému išla práca s lopatou od ruky. „Čermel' a Alpinka sa mi veľmi páčia. Často tadiaľto prechádzam, pretože aktívne hrávam golf na Alpinke. Veľmi sa teším, že budem popri tomto živom plote chodiť a sledovať, ako rastie. Práca bola veľmi príjemná. Prídem aj nabudúce.“

Ručné miešanie betónu vo fúrikú a s motykou si vychutnával aj viceprezident pre výrobu U. S. Steel Košice Marcel Novosad. „Je to iné a možno aj lepšie ako to, čo robím cez týždeň. Niekedy by som si to aj vymenil.“ Na správne betónovanie dohliadal najmladší účastník akcie sedemročný Jakubko Novosad: „Ihrisko sa mi páči. Keď už bude postavené, prídem sa tu pohrať. Občas tu chodíme s babkou.“

Oranžovými tričkami sa to od rána hmyrilo aj na konečnej stanici Alpinka. Na dob-

Aj preliezka môže žiariť hneď niekoľkými veselými farbami

rovoľníkov tu čakala výzva v podobe stavby dreveného pódia a vymalovania kovových preliezok. Práca išla od ruky a odmenu v podobe výdatného guláša si po vydarenej prá-

Dobrovoľníkom z U. S. STEEL Košice nikdy nechýba dobrá nálada a nadšenie

ci s chuťou doprial každý. Hutníci, ďakujeme.

Výstavbu detského ihriska a živého plota finančne podporila Nadácia VUB. ĎAKUJEME.

Na Alpinke sa to tiež hemžilo oranžovými tričkami

V KLUBE MLADÝCH ŽELEZNIČIAROV PRIBUDLI NOVÉ TVÁRE

Text: Zuzana Lehotská, Viliam Haberland

Foto: V. Haberland

DETSKÁ ŽELEZNICA V KOŠICIACH SA OD 3. JÚNA ROZRÁSTLA O NOVÝCH DOBROVOĽNÍKOV A ČLENOV KLUBU MLADÝCH ŽELEZNIČIAROV. NA SLOVENSKU IDE O RARITU. V KOŠICIACH PÔSOBÍ OD ROKU 2012 A V SÚČASNOSTI MÁ VIAC AKO 50 ČLENOV.

Jozef Mačaj vysvetľuje fungovanie kolajníc

Nedelné dopoludnie na detskej železnici patrilo žiakom a študentom, chlapcom a dievčatám z Košíc a širšieho okolia. Spoločne s rodičmi prišli na svoj vytúžený zápis do Klubu mladých železničiarov.

„Rodičia a v niektorých prípadoch i samotné deti, sa už nevedia dočkať zápisu a o Klube mladých železničiarov sa často informujú aj v priebehu roka e-mailom, prípadne telefonicky. Pre mnohých je to splnenie sna a priblíženie sa k obľúbenej železnici v maximálnej miere vzhľadom na vek 8 a viac rokov. Len na Košickej detskej historickej železnici môžu deti získať základné školenie pre prácu. Pre niektorých sú to no-

Výpravkyňa Viktória Rošková ešte dá znamenie pre rušňovodiča a vlak sa môže pohnúť

vinky, iní už k nám prichádzajú riadne podkutí,” hovorí predseda občianskeho združenia Detská železnica Košice Lubomír Lehotský.

Detskí železničiarovia sa pod vedením skúsených profesionálov z veľkej železnice zúčastňujú na prevádzke v úlohách mladých sprievodcov či výpravcov. O ich odborný rast sa stará aj dobrovoľník Jozef Mačaj profesionálny výpravca Železníc Slovenskej republiky (ŽSR). „Už v prvý deň sme dali deťom poriadne zabráť. Po úvodnom vysvetlení pravidiel bezpečnosti prešli školením pri výhybke, pri posune vozňov, pri výprave vlaku, sprievodcovskej činnosti a kontrole cestovných lístkov. Poniectí „machrovali“ vedomosťami z cestnej dopravy, no na železnici platia predsa len iné, špecifické pravidlá. S nimi sa ešte len postupne oboznámia.

Nové informácie do seba nasávali ako špongie. Neskrývali záujem, nadšenie a tí smelší si čo-to vyskúšali,” dodáva Jozef Mačaj.

Nové posily železničky musia prejsť úvodným školením

Nové posily železničky musia prejsť úvodným školením

Výhybku si mohli vyskúšať všetci, no nie každému sa ju podarilo aj prestaviť

Medzi najobľúbenejšie činnosti už tradične patrila kontrola cestovných lístkov a prestavovanie výhybky, ktorá váži viac ako 10 kíl, no s pomocou dospelého sa to v prvý deň podarilo každému záujemcovi,” doplnil inštruktor J. Mačaj. Noví členovia Klubu mladých železničiarov neskrývali nadšenie a nedočkavosť, kedy budú môcť práve získané vedomosti uplatniť vo svojej prvej naozajstnej službe. Prajeme vám veľa úspechov!

Klub mladých železničiarov sa z roka na rok rozširuje o chlapcov i dievčatá

NAJSLÁVNEJŠIE ŠVAJČIARSKÉ DRÁHY PRIJALI DELEGÁCIU Z KOŠICKEJ ŽELEZNIČKY

▶ dokončenie zo strany 1

nečnosť zapísaná v zozname svetového dedičstva UNESCO. Výstavba začala pred vyše 135 rokmi a niektoré technicky ťažké úseky sú aj v dnešnej dobe vysoko cenené návštevníkmi, ale i mnohými stavitelmi. Najvyššie položená stanica Ospizio Bernina má na priečelí nápis 2256 metrov nad morom. Stúpania s hodnotou 70 promile (70 m na 1 km) sú bežným úkazom na tejto, vskutku neobyčajnej trati popretkáwanej množstvom „slučiek“, tunelov, viaduktov, mostov a malebných staničiek. Majú dokonca vlastnú vodnú elektrárňu, ktorú poháňajú vody z horských jazier a plies, prevádzka železnice je teda čistá, ekologická a tichá.

Napriek všetkému má s detskou železnicou v Košiciach predsa len niečo spoločné: množstvo zvedavých turistov a už spomínaný rozchod koľajníc - 1000 mm.

Ikona RhB – vyhládokový vlak Bernina expres

skôr vybaveniu výrobných a opravárenských hál, ako luxusu administratívnych budov.

Povestná švajčiarska presnosť a zmysel pre poriadok udivoval na každom kroku. Najmodernejšiu techniku sprevádzala čistota a útulnosť priestorov. Videli sme haly, kde vyrábajú, alebo opravujú nápravy, motory, skrine vagónov, samostatnú dielňu mali napríklad stolári, čalúnnici, lakovníci... Medzi jednotlivými halami boli presuvne s desiatkami koľají. Zašli sme aj do starej „rotundy“, kde boli dve staré, ale poriadne silné parné lokomotívy. RhB ich využívajú príležitostne, približne raz mesačne. Na nostalgii však určite nezabúdajú a tak počas leta pravidelne nasadzujú do prevádzky aj staré elektrické lokomotívy, najmä populárneho „Krokodíla“.

Prehliadka viac ako desiatky hál hlavného centra technického zázemia RhB sme ukončili pod zaujímavou spletkou trolejového vedenia nad točňou.

Samozrejme, treba pripomenúť, že okrem čistoty bolo všade vidieť kvety, milých a usmievavých ľudí a spokojných pracovníkov, ktorí za svoju poctivo odvedenú prácu dostávajú aj spravodlivú odmenu.

Na exkurzii v priestoroch depa

PREHLIADKA TECHNIKY A ZÁZEMIA

Naša dvojdňová návšteva začala v malom prihraničnom mestečku Landquart stretnutím s predstaviteľmi spoločnosti RhB. Ujali sa nás nielen vedúci obchodného či marketingového oddelenia, ale počas celej „exkurzie“ nás sprevádzali aj vedúci jednotlivých prevádzok (Michel Pauchard, Robert Berni a Bertram Dietsch).

Po krátkej oficiálnej „zoznamovačke“ a prezentácii oboch železničiek nás obliekli do reflexných viest, nasadili sme si ochranné okuliare a vydali sa na nezabudnuteľnú prehliadku zázemia RhB. Už v úvode sme zistili, že dôležitosť (na rozdiel od železníc na Slovensku) prikladajú

Nemenej známy Wiesenský viadukt

Viadukt Langwies na trati do Arosy

NA TRATI

Prvý dotyk so samotnou prevádzkou vlakov RhB sme okúsili v známom horskom stredisku Arosa, kde pôvodnú stanicu nahradila už nová a multifunkčná budova. Treba povedať, že vlaky RhB veľmi často nadväzujú na rôzne ďalšie dopravné systémy, v horských strediskách najmä na rôzne lanovky a lanové dráhy.

Naše spoznávanie rozprávko krásnej časti krajiny začalo v stanici Davos-Wiesen, v tesnej blízkosti svetoznámych viaduktov Landwasser a Wiesen. S niekoľkými prestupmi sme smerovali do priesmyku pod 4049 m vysokým štítom Bernina. V tomto úseku koľaj

Najvyšší bod trate pri jazere Lago Bianco

kopíruje tyrkysovo-modré jazero Lago Bianco, ktorého vody končia v dvoch moriach – Jadranskom a Čiernom. Z blízkej romantickej staničky Alp Grüm sme sa esovitým klesaním dostali do údolia Poschiavo s rovnomenným jazerom. Trať končí v ospalom severotalianskom mestečku Tirano, kde vlak prechádza samým

stredom námestia. Kávu, ale aj pivo tam však podávajú v znamenitej kvalite. Aj preto možno po krátkom občerstvení nasadnúť opäť do vlaku a vychutnávať si ďalšie poklady jedinečnej trate. Už tesne za hranicou sme prekonávali ďalší zo symbolov RhB – slučkovitý viadukt Brusio. Na krátkom úseku sa vlak vďaka

ROZHOVOR S JENNYFER CIRIGNOTTA, VEDÚCOU MARKETINGU PRE EURÓPU

MARKETING RHÉTSKYCH DRÁH PRE EURÓPU MÁ NA STAROSTI MLADÁ A SYMPATICKÁ MANAŽÉRKA JENNYFER CIRIGNOTTA. NA ÚZKOROZCHODNÝCH DRÁHACH V SEVERNOM ŠVAJČIARSKU PRACUJE UŽ 10 ROKOV.

Jennyfer, čo pre Švajčiarov a Švajčiarsko znamenajú Rhétske dráhy?

Rhétske dráhy sú lídrom v preprave ľudí, ktorí cestujú touto železnicou za odychom a trávením voľného času. Zároveň vo veľkom objeme RhB zabezpečujú aj osobnú a nákladnú prepravu v regióne. Naše horské trasy získali status pamiatky dedičstva UNESCO pre ich unikátne stavebné riešenie a zasadenie do okolitej krajiny. Máme aj veľmi známe produkty ako: Ľadovcový expres alebo linky panoramatického Bernina expressu, z ktorého môžu cestujúci vďaka veľkolepým oknám nad ich hlavami obdivovať krásy krajiny. Cestujúci si odnášajú fascinujúce zážitky pri spoznávaní kraja Graubünden – najväčšieho vo Švajčiarsku. RhB nie sú populárna destinácia iba pre zahraničných návštevníkov, ale sú veľmi dôležité aj pre vnútroštátny turizmus.

Aká veľká je spoločnosť RhB?

Nie je to malá spoločnosť. Spolu máme približne 1500 zamestnancov a ročne prepravíme až 12 mil. cestujúcich.

Predstavili sme vám aj Košickú detskú historickú železničku, ktorá je v porovnaní s RhB skutočne miniatúrna, aj keď má mnohé prednosti. Má zmysel udržiavať pri živote aj takéto malé železničky?

Ja si myslím, že existencia malých železníc je veľmi dôležitá, obzvlášť pre kraj, kde pôsobia. Práve tieto železničky predstavujú hodnoty a usilujú sa čo najvernejšie zachovať autenticitu regiónu a priblížiť minulosť. Je veľmi pôsobivé, ako uchovávajú hodnoty predošlých generácií pre tie súčasné.

Viete si do budúcnosti predstaviť spoluprácu aj s košickou železničkou?

Bolo by mi potešením, keby sme ostali v kontakte. Teším sa, kedy sa opäť stretneme v Graubündene či už s vami, alebo s ľuďmi zo Slovenska vôbec. Slovenský trh žiaľ nie je aktuálne pre RhB „živý“, chýba silnejší dopyt zo sloven-

Jennyfer Cirignotta, vedúca marketingu pre Európu, Rhétske dráhy

skej strany, preto zatiaľ nedisponujeme ani finančnými zdrojmi pre aktívnu spoluprácu a marketing na Slovensku. Ak sa však v budúcnosti naskytne vhodná príležitosť a zaujímavá idea, budeme sa tešiť na spoluprácu.

Zhovárал sa Lubomír Lehotský
foto: Jennyfer C.

Večerný vlak prechádza údolím Wiesen

tomu šikovnému „stavitelskému triku“ dostáva o niekoľko metrov vyššie. Pohľady z okna na okolitú prírodu nenechali nikoho chladnými. Lúky plné kvetov a šťavnatej trávy, ktorú neustále ochutnávali nespočetné stáda kráv a čriedy oviec i kôz. Dolinky sa striedali so zalesnenými kopcami, pod ktorými sa na strmých svahoch pod mohutnými štítmí vytŕčali malé dedinky. A všade končiare obsypané snehom aj v tom najhorúcejšom lete, odrážali sa v hladinách jazier a plies, ktoré žiarili nevidanými farbami... naozaj každý si tu nájde to svoje.

INŠPIRÁCIE NA ZÁVER

Nás čakal však ešte jeden bod, ktorý bol zároveň darčekom pre celú výpravu Košickej detskej historickej železnice. V stanici Filisur sme nastúpili do vozňa 1. triedy historického vlaku a vychutnávali si jazdu vo veľkom štýle. Kožené a honosne čalúnené sedačky, luxusné a funkčne zariadené toalety, osvetlenie ako zo zámku..., to všetko pripomínalo jazdu akoby v Orient-exprese. Zaujímavá, neustále sa klukatiaca trať v podstate nenechala človeka oddýchnuť od pozorovania krajiny. Jazda vlakom skončila v známom lyžiarskom stredisku Davos. Utíchli lokomotívy a i staničný rozhlas. Nie však náš záujem o RhB.

Myslíme si, že sa máme od RhB čo učiť. Nie len na našej miniatúrnej železnici, ale najmä tá veľká – štátna

Na záver spoločná fotka

– by sa mohla inšpirovať. Napokon, 12 miliónov prepravených návštevníkov je číslo, ktoré hovorí o spokojnosti i záujme. Fascinovala nás aj jednoduchosť a pritom pestrosť prevádzky. Zatiaľ čo v stredoeurópskom priestore úzkorozchodné železnice zlikvidovali koncom 70 – tých rokov, vo Švajčiarsku sú na ich prevádzku stále hrdí. Veď dennodenne tu premávajú stovky osobných, ale aj desiatky nákladných vlakov. A čo je zaujímavé a veľmi ekonomické a účelné,

problém tu nemajú ani so zmiešanými vlakmi, zloženými z osobných, ale aj nákladných vagónov, tak, ako to kedysi dávno fungovalo aj u nás.

Rhétske dráhy na nás urobili veľký dojem. Domov sme si doniesli množstvo zážitkov a inšpirácií. Veríme, že niektoré sa odzrkadlia vo vzhľade a fungovaní našej železnice a budeme vám ich môcť čoskoro odprezentovať nielen v časopise R-žurnál, ale aj v praxi.

Luxus ako v Orient exprese skúsila aj naša tlmočnica Danka Mačajová a Zuzana Lehotská z detskej železnice

Ako z modelovej železnice

RHÉTSKE DRÁHY (RHÄTISCHE BAHN - RHB)

- vznikli 7. 2. 1888
- zamestnávajú viac ako 1 500 ľudí
- spravujú 384 km (z toho 128 km zapísaných v UNESCO)
- počet mostov a viaduktov - 616
- počet tunelov a galérií - 157
- počet staníc - 103

Nostalgický vlak na trati Filisur – Davos

OPÝTALI SME SA MLADÝCH ŽELEZNIČIAROV

VIKTÓRIA ROŠKOVÁ (12)

Prečo práve detská železnica a klub mladých železničiarov?

Už od mala som chcela byť mladou železničkou, inšpirovali ma pionieri, ktorí tu kedysi pracovali taktiež ako mladí železničiar. K náboru som sa dostala tak, že pri hľadaní možností, ako sa zabaviť počas dňa detí na mňa vyskočil pútavý plagát o nábore nových mladých železničiarov, tak som neváhala sa ho zúčastniť. A teraz sa mi to veľmi páči, už mám o plán na leto postarané...

LUKÁŠ HANES (12)

Kedy si prišiel na železničku?

Na železničku som prišiel minulý rok počas septembrového náboru, vlaky ma veľmi bavia. V rodine síce žiad-

nych železničiarov nemáme, a tak som si vzťah k železnici vytvoril úplne sám.

Ktorú úlohu na železničke najradšej robíš?

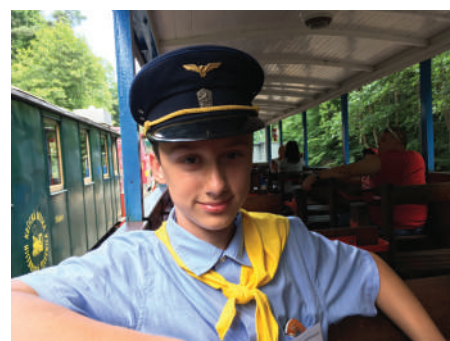
Najradšej som sprievodca, keď mám priamy kontakt s ľuďmi, a aj vďaka super kolektívu ma táto práca baví. Vždy mi starší kolegovia pomôžu, keď niečomu nerozumiem.

ADRIÁN MITRO (13)

Adrián, ty si náš dlhoročný sprievodca, už takmer 4 roky aktívne chodíš na detskú železnicu, určite by si vedel povedať ako si vnímal tvoju prvú službu na železnici a ako ju vnímaš teraz?

Počas mojej prvej služby toho bolo

na mňa veľa, veľa nových vecí, stres a plno nových ľudí, no teraz už je to úplne o inom. Teraz už som skôr ja ten, ktorý pomáha novým mladým železničiarom. Rád by som sa v budúcnosti vzdelával v oblasti dopravy, ale ešte nemám jasnú predstavu čo by som chcel robiť. V kolektíve sa vieme spoločne zabaviť. A aj to je na tejto železničke že tvoríme partiu dobrých kamarátov a priateľov, práve preto tu stále chodím rád. Každá služba je niečím výnimočná. Rád robím aj výpravcu, keď môžem ostať dole v Čermeli a informovať cestujúcich, popolievať kvety, pozametať nástupište alebo si spraviť domáce úlohy.

Ale no táák, domáce úlohy predsa v lete robiť nemusíš ... Ado, nevymýšľaj si :D

S O S

PODPORTE JEDINÚ DETSKÚ ŽELEZNICU NA SLOVENSKU

Pošlite darcovskú SMS
v tvare **DMS** (medzera)
START(medzera) **KATKA**
na číslo **877**

Pravidelná mesačná podpora
v hodnote 2€ zaslaním **SMS**
v tvare **DMS** (medzera)
START(medzera) **KATKA**
na číslo **877**

Ak si želáte zrušiť zasielanie pravidelnej
mesačnej darcovskej podpory, pošlite
SMS na číslo 877 v tvare: DMS STOP
KATKA

ĎAKUJEME ZA POMOC A PODPORU

R-ŽURNÁL 03 /2018 • Magazín priateľov a cestujúcich Košickej detskej historickej železnice. • Dátum vydania 1.8.2018. Vychádza 4-krát do roka. Vydáva Detská železnica Košice, občianske združenie. IČO 42 241 189 • Adresa: Aténska 15, 040 13 Košice • Tel.: 0905 496 426 • E-mail: kezeleznica@gmail.com • Grafická úprava: Miroslav Sorokáč • Redakčná rada: Ľubomír Lehotský, Igor Holéczy, Zuzana Lehotská, Tomáš Haviar, Jozef Mačaj, Viliam Haberland • Ev. číslo MK SR: EV 4631/12